

Posudek vedoucího diplomové práce

The Enforcement of EU Competition Law and Its Compliance with the Right to Fair Trial

(Vymáhání soutěžního práva EU Evropskou komisí a jeho soulad s právem na spravedlivý proces)

Autor DP: Vojtěch Bartoš

Vedoucí DP: doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

Obecná charakteristika práce:

Posuzovaná diplomová práce je věnována tématu, které je aktuální jak v praxi soutěžního práva, tak i v teoretické diskusi, jež ho provází. Obecná tendence zvyšujícího se důrazu na ochranu základních práv se promítla do vynucení soutěžního práva zpochybňováním souladu jeho výkonu s právy garantovanými i právníckými osobám, zejména jsou-li účastnicemi řízení, v nichž se rozhoduje o jejich právech a povinnostech, resp. zcela konkrétně o sankcích, které jim mají být uloženy. Ve 21. století jde nepochybně o jednu z klíčových tendencí vývoje v soutěžním právu EU a jedná se tedy o téma zasluhující pozornost i na akademické půdě, které mj. představuje vhodný předmět diplomových prací.

Posuzovaná práce se výslovně soustředí na zajištění práva na spravedlivý proces ve fázi soudního přezkumu. Klíčovou pozornost tudíž věnuje rozsahu přezkumu, kterému se rozhodnutím Komise o porušení soutěžního práva a o sankci za toto porušení dostává ze strany Tribunálu a Soudního dvora EU. Výchozí hypotéza autora zní, že tento přezkum je dostatečný co do rozsahu a i hloubky a systém ochrany hospodářské soutěže EU je tudíž v souladu se standardy ochrany základních práv jeho účastníků, ať jsou definována na ústavní úrovni členských států nebo mezinárodních lidsko-právních dokumentech (zcela konkrétně pak v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva-ESLP).

Práce je rozdělena na čtyři části vlastního obsahu, Úvod a Závěr. První část shrnuje systém a standard ochrany základních práv v unijním právu. Druhá je věnována ústřední roli Evropské komise ve vynucení soutěžního práva, v níž je často spatřována příčina kritizované převahy správního rozhodování nad soudy garantovaným spravedlivým procesem. Ve třetí části je charakterizován mechanismus soudního přezkumu rozhodnutí Evropské komise. Klíčová je čtvrtá část práce, v níž autor zkoumá vývoj, jímž prošly rozsah a standardy soudního přezkumu v soutěžním právu EU. Tato nejobsáhlejší kapitola (25 stran textu) dále člení analyzované téma na dílčí pod-otázky: soudní přezkum rozhodnutí o fúzích a převzetích, rozhodnutí o kartelech a zneužití dominantního postavení, a nakonec se věnuje nejnovějšímu vývoji v rozhodovací praxi Soudního dvora po roce 2010.

Vlastní analytický text práce má rozsah 50 stran v jazyce anglickém, který je dále doplněn rozsáhlým shrnutím (13 stran) v českém jazyce. Dále práce obsahuje seznam zkratk a použitých pramenů,

stručné anotace v češtině a angličtině a seznam klíčových slov v obou jazycích. Co do formální úpravy je práce vyvedena úhledně, bez rušivých gramatických či ortografických chyb. Autor vybavil práci standardním poznámkovým aparátem.

Klady práce:

Na práci je třeba v první řadě ocenit ten fakt, že se autorovi podařilo podat zvolené téma velmi jasně co do ústřední myšlenky sledované důsledně od samého počátku až do závěru práce, tak i co do členění výkladu a analýzy na logické celky. Autor si srozumitelně vymezil předmět zkoumání (ohraničený v jeho DP pouze soudní fází - přezkumem soutěžního rozhodnutí) a výzkumnou otázku, resp. hypotézu, kterou má jeho výzkum v rámci DP zodpovědět (soulad se standardem spravedlivého procesu dle ESLP). Díky tomu autor jasně rozčlenil práci do výkladových a analytických částí, přes které provádí čtenáře na cestě k hledání odpovědi.

Práci lze v důsledku toho považovat za jasně vymezený, tematicky i argumentačně uzavřený celek, který přináší velmi srozumitelnou zprávu a podložený názor na otázku (ne)dostatečnosti nynější úrovně soudního přezkumu soutěžních rozhodnutí Evropské komise. To je v případě tématu, které je na pomezí více oblastí práva, je v současnosti předmětem ideových střetů a mísí se v něm stanoviska nejen orgánů EU, ale i dalších mezinárodních institucí, velmi cenné. Svědčí to o tom, že autor získal nad zvoleným tématem potřebný nadhled a ovládl ho, jak po stránce faktografické, tak i právně-argumentační, a nakonec ho dokázal podat přehledným a čtivým způsobem.

Z hlediska znalostí o právu EU, zejména jeho procesních aspektech, autor prokázal svou práci nadprůměrnou orientaci a hluboké proniknutí do dané problematiky.

Dále je třeba ocenit autorovu práci s prameny. Vedle rozsáhlé judikatury, jejíž analýza je na vysoké úrovni, čerpal autor i z reprezentativního vzorku současných v angličtině vydaných prací na zkoumané téma. Skutečnost, že prameny uvedené v závěrečném seznamu skutečně využíval, dokládá mj. i 159 odkazů pod čarou na 50 stranách vlastního textu. Z argumentace v práci obsažené je nepochybné, že autor se s díly citovaných autorů důkladně seznámil a jejich názory dokáže vhodným způsobem interpretovat a kriticky poměřovat.

Za pochvalu stojí i velmi kvalitní a jistá právní angličtina, v níž autor DP zpracoval.

Nedostatky práce:

Posuzovaná práce je v rámci, do něhož byla svým určena a následně zpracována, prostá nedostatků, které by bylo třeba výslovně vytknout. V některých pasážích práce - nejvíce v jejím Závěru – se snad projevil jistý spěch autora při jejím dokončování, protože čtenář by ocenil rozsáhlejší argumentaci, důslednější zvažování pro a proti finálních závěrů a doporučení.

Spíše jako doporučení pro případy dalšího bádání v této problematice, než jako výtku, by bylo možné autorovi navrhnout, aby věnoval větší pozornost právně-filosofickému kontextu jak otázky ochrany základních práv, tak i ochrany hospodářské soutěže. Svým vymezením předmětu práce i zvolenou metodou – porovnání standardů přezkumu Soudního dvora s tím, co vyžaduje Evropský soud pro lidská práva - tomuto kontextu unikl. To lze považovat za vhodné, vzhledem rozsahu výsledného textu i badatelského úsilí, které se očekávají u diplomové práce. Pro práci disertační by bylo nutné zkoumat i tyto širší okolnosti a podrobit je kritické analýze. Je totiž zřejmé, že efektivita vynucení soutěžního práva se často dostává do kolize s požadavky na co nejúplnější ochranu práv účastníků řízení a vede následně ke sporům, jež se před soudy vlečou více než desetiletí. To snižuje praktický význam konečného verdiktu, který se pak vrací k situaci, v níž dotčený trh a podniky dávno nejsou a současně vede k rozšiřování alternativních cest ochrany hospodářské soutěže, které se soudnímu přezkumu v praxi zcela vyhýbají. I to by mělo být reflektováno v práci, která v Závěru doporučuje, aby přezkum v úplné jurisdikci všech částí rozhodnutí Komise byl uzákoněn v právu EU a Soudy EU tak *ex novo* posuzovaly všechny aspekty případu.

Celkové hodnocení práce:

Práci považuji za velmi zdařilou a zcela odpovídající požadavkům kladeným na PF UK na absolventské práce. Proto ji navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

Otázka pro obhajobu:

Nebylo by ve světle závěrečného doporučení práce vhodnější přejít i v EU na americký model a řešit případy, kdy se podnik dobrovolně nepodřídí výzvě Komise ke změně svého jednání, zcela a pouze před Soudy EU? Neznamená nechat rozhodnutí Komise přezkoumávat v plné jurisdikci Soudy EU po té, co Komise několik let vyšetřovala, sbírala důkazy, eventuálně neúspěšně jednala o závazcích či narovnání, jen neúměrné průtahy v řešení případů?

Praha, 2. 5. 2017

Václav Šmejkal, v.r.